

Jan Suda (1974–2017)

V březnu letošního roku jsme si připomněli již páté výročí, kdy s každým dalším číslem *Živy* vzpomínáme na našeho dřívějšího předsedu redakční rady, skvělého botanika a vědce, ale především výjimečného člověka, Honzu Sudu. Čas běží, dějí se věci dobré i zlé, ale odkaz Jana Evangelisty Purkyně v *Živě* a s ním i Honzův zůstává.

1 Honza a jeho milované Kapsko. Uprostřed vegetace fynbosu vždy doslova přetéká nadšením. Fernkloof Nature Reserve, 18. května 2011. Foto M. Lučanová

Jan Robovský, Roman Hrdlička, Pavla Robovská

In memoriam Jaroslav Mareš

Cestovatel a popularizátor Ing. Jaroslav Mareš zemřel 5. května 2021 ve věku 83 let. Všichni jsme byli odmala náruživými čtenáři jeho knih, a tak jsme se rozhodli krátce připomenout jeho život a dílo.

Jaroslav Mareš se narodil 28. prosince 1937 v Brně. Navzdory celoživotnímu zájmu o přírodu vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze (obor zahraniční obchod), protože za jeho mládí nebylo vůbec snadné cestovat, a to nejen kvůli železným oponě. Pracoval pak dlouhodobě v Československých aeroliniích, což mu umožnilo navštívit řadu zemí po celém světě. Zázitky z cest nebo vyprávění, která tam vyslechl, později zúročil. Byl autorem 22 knih, a zá-

roveň publikoval velký počet populárních článků v různých časopisech, také v *Živě* (11 článků mezi lety 1963–97, včetně seriálu *Red Deer River – řeka dinosaurů I.–III.*), *Lidé a Země* (některé s kresbami Vratislava Mazáka), *Květech* (jako např. seriál o broucích a tajemných tvorech) nebo titulech pro děti a mládež – *ABC, Stezka, Věda a technika mládeži*. Nejrozsáhlejším počinem byl více než 100dílný seriál v *Mladém světě* vydávaný v letech 1995–98 a převedený později do knihy *Svět tajemných zvířat* (*Littera Bohemica* 1997). Pravidelně vystupoval v televizních a rozhlasových pořadech. Byl dlouholetým členem Československé společnosti

entomologické a Mezinárodní kryptozoologické společnosti (International Society of Cryptozoology).

Svou badatelskou a popularizační aktivitu spojil převážně s exotickým hmyzem, paleontologií a kryptozoologií, což je dnes (na odborné úrovni) již vlastně zaniklý obor, který měl prověřovat informace o zvířatech, jež by se podle domorodých etnik a různých dalších zdrojů měla někde vyskytovat, ale věda jejich existenci neuznává. Co se skutečné vědecké práce týká, popsal J. Mareš zejména několik nových druhů (6) a poddruhů (5) svižníků rodu *Manticora*, mimo jiné druh *M. imperator*, který je z celého rodu největší (viz článek *Nové poznatky ze života mantikor v Živě* 1997, 2: 80–82). Celý rod navíc zpracoval do exkluzivní knižní revize *Manticora*. A monograph of the genus (Taita 2002). Toto dílo se vymyká podobným revizím např. popisy a fotografiemi biotopů i živých jedinců a uvedením kulturně-historických údajů. Českému čtenáři nabídl (spolu s Vlastimilem Lapáčkem) poutavou knihu *Nejkrásnější brouci tropů* (*Academia* 1980 v sérii *Živou přírodou*). Tyto knihy se zaměřovaly na velké a atraktivní skupiny brouků, takže ne jeden čtenář zatoužil spatřit živého goliáše nebo mantikoru, ale současně jistě přispěly k propagaci entomologie mezi širší veřejností.

Marešova popularizace paleontologie často souvisela s kryptozoologií, nicméně v takřka samostatné podobě se objevila v knize *Záhada dinosaurů* (Svoboda-Libertas 1993), která si i v následné záplavě titulů o dinosaurech uhlajila pozici díla, jež by měl mít v knihovně každý „fanoušek“. V případě *Gladiátorů druhohor* (Filip Trend Publishing 2001) navázal na tradici beletristicky pojetých interpretací fosilních nálezů, kterou započal prof. Josef Augusta (např. *Ztracený svět, Zavátý život, Z hlubin pravěku, U pravěkých lovců*). Z převážně cestovatelských knih lze zmínit prvotinu *V tropech tří světadílů* nebo *Tyrkysovou karavanu* (Orbis 1976 a 1995), pojednávající

1 Jaroslav Mareš s průvodcem Andrewem v africké rezervaci Masai Mara (Keňa). Foto z archivu J. Mareše

